

La Societat de la Informació a Catalunya: Catalunya en xarxa?

**Montserrat Termes i Rifé
Raquel Insa i Ciriza**

Montserrat Termes i Rifé i Raquel Insa i Ciriza, Grup de Recerca Polítiques Públiques i Regulació Econòmica, Departament de Política Econòmica i Estructura Econòmica Mundial. Facultat d'Econòmiques. Universitat de Barcelona.

mtermes@eco.ub.es i insa@eco.ub.es

La Societat de la Informació a Catalunya: Catalunya en xarxa?

©Montserrat Termes i Rifé / Raquel Insa i Ciriza

*Edita: Fundació Rafael Campalans
Via Laietana, 38
08003 Barcelona
Tel. 93 319 54 12
Fax 93 319 98 44
e-mail: fundacio@fundaciocampalans.com
www:fundaciocampalans.com*

Impressió: Anagrafic, S.L. - Tel. 93 372 32 62

ISSN: 1138-4514

Dipòsit legal: B-47.542-97

LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ A CATALUNYA: CATALUNYA EN XARXA?	5
1. IMPACTE DE LES TIC EN LA INTERVENCIÓ DEL SECTOR PÚBLIC	6
2. LES INICIATIVES PÚBLIQUES PER A LA SI	9
3. CONNECTIVITAT I ACCESIBILITAT	11
3.a <i>Terminals</i>	12
3.b <i>Xarxes</i>	13
3.c <i>Servidors</i>	15
4. L'ÚS D'INTERNET	16
5. LES EMPRESES: EL COMERÇ ELECTRÒNIC	18
6. L'ADMINISTRACIÓ ELECTRÒNICA	24
7. DISSENY INSTITUCIONAL	27
8. CONSIDERACIONS FINALS	28
9. REFERÈNCIES	30

La Societat de la Informació a Catalunya: Catalunya en xarxa?

La noció de Societat de la Informació¹ (SI) es va imposant com la referència que defineix la nova o diferent estructura de relacions a la qual ens condueix el desenvolupament tecnològic i social actual. Encara que potser no està excessivament clar què és el que ha de ser-hi inclòs o no, creiem que és millor pensar en termes no tant d'“inclusió” com de trets generals. Aquests són la ruptura amb la concepció moderna de l'espai i el temps, la renovació i immaterialització dels processos econòmics i l'emergència d'una nova concepció “geopolítica”. De fet, aquest procés ens crea una sensació de realitat provisional i de processos de canvi i innovació continus. La Societat de la Informació es caracteritza de forma genèrica per l'aparició d'unes tecnologies que permeten realitzar treballs de valor afegit sense la utilització de la força física. El tret diferencial és la capacitat quasi il·limitada d'accés a informació generada per altres. Així, el factor que desencadena i fa possible arribar a la Societat de la Informació són les Tecnologies de la Informació i Telecomunicacions (TIC) i, concretament, l'ús d'aquestes tecnologies en tots els àmbits: econòmic, social i cultural.

Els actors socials estan implicats, naturalment, en aquest procés i tots en tenim responsabilitats, tant el sector privat com el sector públic. El sector privat i, per tant, les empreses, han d'adoptar els principis de la Societat de la Informació que són la innovació, la flexibilitat, la interconnexió, l'eficiència i, com a nexa entre aquests, el capital intel·lectual. Per això els grans pilars per a les empreses són el factor humà i el factor tecnològic. Per la seva part, les entitats financeres tenen un paper principal per a permetre el desenvolupament d'empreses i iniciatives en aquesta Societat de la Informació a partir del desenvolupament d'instruments com el capital risc i el mercat secundari. Encara que no tenim suficientment desenvolupat aquest conjunt d'instruments i que el pes de la indústria tradicional és important, no podem negar que estem immersos en la Societat de la Informació. Els elements bàsics són els usuaris², les infraestructures³, els continguts i l'entorn. Aquesta nova situació porta a interrogar-nos sobre com ha d'actuar el sector públic i si li cal intervenir d'alguna forma. En el següent punt donem resposta a aquesta qüestió.

1 A començaments dels anys 80 el professor Yoneji Masuda va introduir l'expressió al llibre *The Information Society as a Post-Industrial Society* i es popularitza a l'Unió Europea a partir del conegut *Informe Bangeman*.

2 Per usuaris entenem tant persones com organitzacions –públiques o privades- que volen accedir a la informació.

3 Entenem aquells mitjans tècnics que fan possible l'accés a la informació demanada pels usuaris. Hi trobem les terminals, les xarxes i els servidors.

1. Impacte de les TIC en la intervenció del Sector Públic

La Societat de la Informació ha portat nous reptes i preguntes a la intervenció de l'Estat en l'economia. L'economia es mou cap a **la producció basada en la informació i aquesta és, en diferents vies, un bé públic**. Aquesta naturalesa de la informació com a bé públic porta a que els individus tinguin un incentiu petit per a invertir en obtenir informació (donat que obtenen uns guanys petits en dur a terme aquesta acció). Així doncs, si no invertim en obtenir informació, el mercat continuarà imperfeccions i no serà necessàriament eficient. En aquest cas, la intervenció del sector públic pot quedar més justificada.

Una economia basada en la informació presenta dues característiques importants: per una banda, **la presència d'externalitats de xarxa** i, per altra, el **potencial de benefici per tots els sectors**⁴. Les externalitats de xarxa apareixen quan el valor d'utilitzar un tipus específic de producte depèn de quanta altra gent l'està utilitzant de manera que la xarxa esdevé més valuosa (es a dir, l'utilitza més gent). En aquesta situació, els mercats privats no seran necessàriament eficients. Pel que fa al segon aspecte, la presència de costos marginals molt baixos combinada amb la possibilitat d'exclusió condueix a que petites diferències en qualitat produeixen amples diferències en els guanys, per tant es generen desigualtats en la renda i, potser, sobreinversió en determinats camps per arribar a ser el millor. Així doncs, des del punt de vista social, el resultat final pot ser ineficient.

Aquesta situació ens porta a pensar que els mercats poden treballar de manera més eficient i que les fallades del govern poden ser inclús més fortes que en la situació tradicional atès que en l'economia digital la innovació és un element clau i al sector públic hi ha manca d'incentius per a realitzar aquesta activitat. Per aquesta raó sembla necessari determinar quines activitats hauria de portar a terme el sector públic i quines activitats el sector privat. Stiglitz (2000) ha assenyalat alguns principis⁵ apropiats per a la intervenció pública en aquest àmbit:

a) La provisió d'informació i de dades públiques

La provisió d'informació pública bàsica i la provisió de dades són funcions públiques. De fet, ambdues són fonamentalment un bé públic. Mercès a les noves tecnologies és possible realitzar-les en línia. Per tant, la intervenció pública en aquest àmbit està justificada.

4 *Winner take-all potential.*

5 Els denomina *Green Light Principles for Governmental Activity.*

b) Millorar l'eficiència en la provisió dels serveis públics

De fet, aquesta tasca és inherent als serveis públics però degut a les noves tecnologies de la informació és molt més fàcil millorar la seva eficiència.

c) Suport a la investigació bàsica

La investigació bàsica és un bé públic⁶ i els mercats privats no en proveïrien una quantitat suficient. Per tant el recolzament –encara que potser no necessàriament la provisió- a la investigació bàsica és tasca del sector públic. Segurament el principal problema amb el que ens topem és trobar la línia que separa la investigació bàsica de l'aplicada.

Stiglitz assenyala que en aquests tres casos i en el marc de les tecnologies de la informació la intervenció pública és apropiada. Existeixen altres casos en els que cal actuar amb cautela i que, amb terminologia del mateix autor, cal el llum groc. És el cas de la provisió d'informació i de dades públiques on cal tenir precaució en afegir valor especialitzat a la informació. De la mateixa manera, la provisió de béns privats, encara que no siguin proveïts pel sector privat, ha de ser valorada amb cautela⁷. La provisió de serveis en línia per part del sector públic sembla necessària només si la provisió privada amb regulació o amb un nivell impositiu adequat no és més eficient. De tota manera, el govern ha de garantir l'existència de mecanismes de protecció del consumidor, de privacitat i seguretat on-line. En cas que el govern vulgui promoure externalitats de xarxa, sembla desitjable que hi hagi un procés previ important de discussió. En alguna circumstància, és convenient que el govern mantingui la propietat de la informació o l'exercici de drets sota patents i/o copyrights.

De manera general, el govern no hauria d'entrar en mercats en els que les empreses privades són actives, no hauria de tenir l'objectiu de maximitzar beneficis o dur a terme accions que redueixin la competència i només podria fer la provisió de béns i serveis pels que cal privacitat i protecció del conflicte d'interessos.

Al sector públic, l'ús de la xarxa, Internet, està lligat a facilitar informació, prestar serveis de manera interactiva i realitzar transaccions monetàries on-line. La introducció a l'Administració de les tecnologies de la informació i comunicacions hauria de facilitar la transparència en els processos d'elaboració de les polítiques públiques. Al sector privat, a banda del comerç electrònic, existeix la possibilitat de

6 Això és, dificultat d'exclusió a l'hora de compartir els guanys dels avenços en la investigació i, que la provisió de la informació d'aquests avenços no significa un cost addicional.

7 Per exemple el cas de l'electricitat. El suggeriment és que la intervenció ha de ser modesta i, quan sigui possible, treballar amb els actors privats.

millorar el grau d'informació dins la pròpia companyia així com també amb els proveïdors i els clients. En qualsevol cas, cal insistir en que, per a nosaltres, la nova economia no ve determinada per les empreses d'Internet sinó per la manera com les institucions (entenen com a tal a les empreses -totes- i al govern) introdueixen i s'adeqüen a les tecnologies de la informació i la comunicació. Si això és així, la pregunta és: què pot fer el govern per aconseguir aquest objectiu? Sembla que la seva actuació es pot dividir en diversos àmbits:

1. Impuls a la construcció i manteniment de les **infraestructures de xarxa**: el suport físic necessari per al desenvolupament de la xarxa.
2. El disseny d'un **marc legal i regulatori** apropiat a la nova realitat (tant els recursos financers com el capital risc i sistemes d'innovació com la cohesió social i la igualtat d'oportunitats).
3. Facilitar disposar de "bons usuaris" preparats i amb cultura de canvi: **formació en capital humà**.
4. Introduir l'ús de la xarxa en la seva pròpia organització: **el govern digital o l'e-administració**.

De fet, dels elements bàsics que hem assenyalat en el punt anterior, n'hi ha un que és al capdavant, i és l'existència de les infraestructures necessàries per impulsar la Societat de la Informació. Encara que aquesta és una condició necessària pel desenvolupament de la SI no és suficient per garantir l'accés a tothom. Els "policy-makers" es pregunten què hauria i no hauria de produir el govern en aquesta Societat de la Informació o Era Digital⁸ i la resposta és difícil, ja que la línia entre la millora en eficiència interna i la provisió de béns i serveis al públic està poc definida. La velocitat a la qual es mou la xarxa i els canvis en les tecnologies de la informació utilitzades fan que cada vegada sigui més important definir el rol apropiat del govern en la provisió de béns i serveis i en la regulació de les activitats del sector privat. Per exemple, segons quina sigui l'opció reguladora en les activitats de comerç electrònic, el sector pot créixer de manera forta o quedar més endarrerit. Sembla clar que la Societat de la Informació avançarà si som capaços de crear un marc institucional que permeti aprofitar l'enorme potencial de les TIC.

De fet, no hi ha una política determinada i única que tingui la clau per el nou entorn, sinó que calen un conjunt de polítiques que es reforcin entre elles. Les polítiques de formació de capital humà i de mercat de treball són molt importants però també les d'innovació i finançament. En aquest context, introduïm seguidament les iniciatives públiques en l'àmbit europeu, espanyol i, amb més profunditat, a Catalunya.

8 El terme economia digital, societat digital o era digital és molt més utilitzat als Estats Units.

2. Les iniciatives públiques per a la SI

A Europa la iniciativa central és la denominada *e-Europe*⁹ (Una Societat de la Informació per a tots). Aquesta iniciativa es concreta en el pla d'acció *eEurope2002*¹⁰ que fixa tres objectius clau: **Internet més ràpida i segura, invertir en les persones i en formació i estimular l'ús d'Internet**, i és vinculant pels Estats membres. L'assoliment d'objectius i mesures concretes es fixa per al període 2000-2004 i s'anomenen **Internet més barat, e-investigació, e-seguretat, e-educació, e-treball, e-accessibilitat, e-comerç, e-administració, e-salut, e-continguts i e-transport**. Fruit d'aquesta es va aprovar¹¹ per l'Estat espanyol la iniciativa anomenada *INFO XXI: La Sociedad de la Inform@ción para todos. Iniciativa del gobierno para el desarrollo de la Sociedad de la Información*¹² per al període 2001-2003 i respon als objectius de la iniciativa i de l'acció de la Unió Europea. Les línies d'acció se centren en tres grans elements: **a) impuls del sector de les TIC, completant la liberalització i afavorint la competència, b) potenciar l'administració electrònica i c) accés de tots a la SI**. El pla recull tant mesures reguladores com actuacions concretes (més de 300 accions i projectes) amb la inversió considerada necessària per tal que l'Administració esdevingui electrònica. En aquesta iniciativa s'assenyalen com a **factors d'èxit la creació de noves infraestructures, l'adequació del marc legal, el compromís del sector privat i la sensibilització de l'opinió pública**, al temps que s'assenyalen com a línies mestres d'actuació els àmbits de l'educació i de la formació, la creació d'ocupació, l'increment de la innovació, l'increment de l'eficàcia, la cohesió social, la qualitat de vida i la projecció exterior d'Espanya. En el capítol de la iniciativa INFO XXI titulat "Los puntos de partida de la iniciativa" es preveu de manera específica la necessitat de coordinació amb les actuacions de les altres administracions públiques i, més concretament, es fa referència al fet que la comissió interministerial establerta en l'article sisè del Reial Decret 1289/1999 estudiarà les fórmules més apropiades de col·laboració amb la finalitat d'acordar propostes d'actuacions conjuntes en el desenvolupament d'aquestes iniciatives.

9 La Comissió va llençar el desembre de 1999 aquesta iniciativa per posar Europa en línia. Com a complement el gener de 2000 es presenta la comunicació *Estrategias para la creación de empleo en la SI* (COM 2000/48 final). A partir d'aquests i altres documents es va presentar un informe d'avanç al Consell Europeu celebrat a Lisboa els dies 23 i 24 de març de 2000. A partir de la cimera, es revisa i es fixa el pla d'acció eEurope 2002.

10 La informació sobre aquestes qüestions es troba a:
http://europa.eu.int/information_society/eeurope/index_en.htm .

11 Pel Consell de Ministres del 23 de desembre de 1999.

12 <http://www.infoxi.es>

Davant d'aquesta situació, les forces polítiques catalanes assumeixen el compromís de promoure la possible inclusió dels projectes de l'Administració electrònica catalana en els àmbits dels corresponents programes previstos a INFO XXI. Per tal d'assolir-ho s'endegaran les corresponents converses amb l'Administració de l'Estat per aconseguir la compatibilitat dels respectius programes d'actuació i el finançament en la part proporcional que correspongui de l'Administració de l'Estat.

Actualment les responsabilitats de la SI a Catalunya corresponen al Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) però en els inicis la figura institucional responsable era la del Comissionat per la Societat de la Informació. Precisament va ser en aquest període quan es va plantejar una de les primeres accions junt al consorci LOCALRET¹³ per a compartir les respectives responsabilitats i dur a la societat catalana a reflexionar sobre un projecte global amb l'objectiu de discutir i definir el que seria el Pla Estratègic¹⁴ per a la SI a Catalunya. El Pla analitza la realitat i les possibilitats en el desenvolupament de les infraestructures i en la introducció de les tecnologies de la informació i les comunicacions en els camps de l'educació i la cultura, de l'Administració, de la sanitat i en el conjunt de l'activitat empresarial amb l'objectiu d'arribar a una posició capdavantera en la Societat de la Informació.

Aquest document marc s'anomena *Catalunya en xarxa: Pla Estratègic per a la Societat de la Informació*. L'acció del Govern de la Generalitat en relació a la plena adaptació de Catalunya a la SI es basa en la idea que el procés de transformació degut a la utilització de les TIC i a la SI es fonamenta, en molt bona part, en l'acció de la iniciativa privada encara que per tal que aquesta transformació sigui equilibrada i profunda es fa necessària la intervenció pública.

13 És un consorci local que agrupa la majoria d'Ajuntaments catalans. Recordem que la seva missió principal és facilitar el desplegament equilibrat de les xarxes de telecomunicacions i de la SI en tot el territori català aprofitant, bàsicament, l'oportunitat del cable. La seva tasca és estudiar de forma exhaustiva tots els municipis per tal d'informar sobre el cost del desplegament i la viabilitat del sistema de xarxa troncal de fibra òptica. Així, permet identificar aquelles àrees en les que cal inversió pública per poder disposar de l'esmentada infraestructura.

14 La definició del Pla Estratègic es va iniciar el novembre de 1998 a partir de l'acord institucional entre el Comissionat per a la Societat de la Informació i Localret. L'acord va ser avalat pel Parlament català (Acord de 18.11.1998). El desplegament i seguiment de les accions proposades corresponen a l'Oficina de Seguiment.

Les línies mestres¹⁵ d'acció del Pla Estratègic són: **compromís institucional, accés universal a Internet, Administració Oberta, tarja del ciutadà, sistema educatiu, sistema sanitari, infraestructures d'alta capacitat i equilibradors del territori, conscienciació ciutadana, presència del català en les noves tecnologies de la llengua i continguts catalans a la xarxa, potenciació de l'activitat econòmica i seguiment del procés de transformació.** Conté 38 iniciatives i un total de 165 accions i està estructurat a partir d'un àmbit transversal **-el marc de la Societat de la Informació-** i de sis àmbits específics **-infraestructures i serveis bàsics, indústria, comerç i continguts, educació i formació, administració i serveis al ciutadà, sanitari i qualitat, i finalment, societat i canvi cultural-**. Les polítiques d'àmbit transversal, amb impacte en tots els altres àmbits, s'agrupen al voltant de tres grans línies estratègiques:

1. La política d'Investigació i Desenvolupament
2. La presència de Catalunya a la xarxa
3. El marc regulador

El pla preveu la creació d'un Comitè de Seguiment que ha de realitzar un informe anual i proposar els diversos indicadors de seguiment del pla. Amb la finalitat de dotar d'una major rellevància al consens i al compromís que implica, el Pla va ser presentat al Parlament de Catalunya el 14 d'abril de 1999. Dels sis àmbits específics ens centrarem bàsicament en l'accessibilitat, el comerç electrònic i l'Administració Oberta.

3. Connectivitat i Accessibilitat

Ja hem assenyalat que la Societat de la Informació es basa en la circulació de la informació mercès a les noves tecnologies. Això significa que un dels elements més importants és la xarxa, Internet, a través de la que circula la informació. Per tant, és de vital importància disposar d'una infraestructura que asseguri tant la connectivitat com l'accessibilitat als seus usuaris. Fins el moment els ciutadans estan utilitzant la línia telefònica tradicional però sembla clar que per tots els usuaris, siguin ciutadans, empreses o la pròpia Administració, cal disposar de banda ampla.

De fet, les infraestructures posen en comunicació els usuaris¹⁶ amb els continguts i són els mitjans tècnics necessaris per la Societat de la Informació. Bàsicament, tenim tres tipus d'infraestructures: **terminals, xarxes i servidors**. Per accedir a la informació que hi ha als servidors (on hi ha els continguts) cal tenir un terminal (on hi tenen accés els usuaris) i introduir-nos a través de les xarxes que interconnecten

15 Aprovades pel Govern de la Generalitat en la sessió del 27 d'agost de 1998.

16 Recordem que els usuaris són les persones, les empreses i l'Administració.

ambdós. Fixem-nos que l'ús de les xarxes es comercialitza mitjançant els anomenats serveis de comunicacions i el servei amb un major impacte en el desenvolupament de la SI és el servei d'accés a Internet.

3.a Terminals

Els **terminals** disponibles¹⁷ a l'actualitat són l'ordinador, el telèfon mòbil i la televisió digital. El terminal preferit per a l'accés a Internet i alhora el referent en la penetració de la SI és l'**ordinador**. La mitjana d'ordinadors per 100 habitants l'any 2000 a la UE era de 28,6 i a Espanya de 14,3, per tant, hi ha un retard important i preocupant. Respecte al percentatge de població amb ordinador a la llar i per l'any 1999, la mitjana a la UE era del 44% i a Espanya del 40%. Les dades per Catalunya segons l'enquesta de l'IDESCAT de l'abril de 2001 assenyalen que el 45,7% de les llars catalanes disposen com a mínim d'un ordinador.

Pel que fa al **terminal mòbil** és el que ha tingut una penetració més important en els darrers anys; de fet, l'any 2000 Espanya ocupava el cinquè¹⁸ lloc a Europa en nombre d'usuaris. El març de 2000, el nombre de línies telefòniques mòbils a Espanya va superar, per primera vegada, el de línies telefòniques fixes. Les dades de nombre de mòbils¹⁹ a Catalunya assenyalen que el 64,2% de les llars disposen de telèfon mòbil i que hi ha 77 telèfons mòbils per cada 100 habitants, mentre que les dades per Espanya són de 64,7 per 100 habitants. Entre l'abril de 2000 i l'abril de 2001 la penetració del mòbil s'ha incrementat en un 10,2%. Cal afegir que en el 55% de les llars que tenen mòbil hi ha més d'un aparell. L'evolució cap a la unió entre Internet i mòbil és el protocol WAP²⁰ que possiblement evolucionarà ràpidament cap a la informàtica.

La **televisió digital** pot prestar quasi tots els serveis que, en l'actualitat, es poden prestar a través d'Internet. Tot i això, en l'actualitat a Espanya està restringida a pagament, fet que li resta la possibilitat d'arribar a tothom. Atès que aquesta plataforma és adequada per l'Administració electrònica o el comerç electrònic²¹ seria

17 No dubtem que, en el futur, n'hi haurà molts més. Les prestacions fonamentals cap a les que sembla dirigir-se aquesta infraestructura són: ser multimedia i ser interactives.

18 Després d'Alemanya, Itàlia, Regne Unit i França.

19 Estadístiques de la Societat de la Informació. Catalunya 2001.

20 *Wireless Application Protocol* (Protocol d'aplicació de comunicacions sense fils). Aquest protocol fa servir la baixa velocitat de GSM i les tarifes són per temps. Aquesta situació canviarà amb l'anomenada generació dos i mig (GPRS) i la tercera (UMTS).

21 Fins i tot té el nom específic de *t-commerce*.

una bona eina, si no fos de pagament, per popularitzar aquests serveis. A Catalunya el 22% de les llars estan abonades a algun canal de televisió de pagament, sigui terrestre o per satèl·lit.

3.b Xarxes

Les xarxes, com hem assenyalat, permeten accedir als continguts. Segons la funció que realitzen s'acostumen a classificar en dos tipus: les troncales o de transport i les d'accés. Cal dir que les **xarxes troncales o de transport** són les d'alta capacitat, connecten als usuaris d'una zona amb els d'altres zones mitjançant elements d'ús compartit i generalment estan suportades per fibra òptica i radioenllaços. Les **xarxes d'accés** (distribució) són les que permeten el transport de la informació entre els usuaris i la central telefònica o el node de commutació més proper a la xarxa troncal, que és el que concentra les comunicacions de molts usuaris. A Espanya es disposa d'un total de 174.905 Km²² de xarxa troncal, juntament amb la xarxa de fibra òptica de les companyies elèctriques²³ i de RENFE²⁴ que revenen l'excés de capacitat de les seves xarxes. Segons els experts, sembla que la xarxa troncal és suficient tant per l'oferta de serveis de telefonia com per la transmissió de dades.

Alhora, les **xarxes d'accés** poden ser fixes i mòbils i, precisament, són les que limiten l'oferta de serveis relacionats amb Internet. Ja hem assenyalat l'evolució dels terminals mòbils i el procés de canvi tecnològic en el que estan, per aquesta raó preferim centrar-nos en les fixes. El nombre de línies telefòniques bàsiques o fixes es va frenant, ja que aquest servei telefònic ha arribat a un punt de maduresa. No cal esperar en els propers anys augments importants, sinó que el creixement serà menor.

Quadre 1. Equipament en infraestructura de telecomunicacions.

	ESPANYA	CATALUNYA
% (telefs/llar)	76,9	88,7

Font: Fundación Retevisión, *eEspaña2001*.

22 No ens ha estat possible tenir les dades per Catalunya. D'aquest total, i segons l'Informe de la Fundació Retevisión, 86.000 són de fibra òptica i 89.000 de radioenllaços, aproximadament.

23 La Red Eléctrica Española (REE) disposa de 8.500 Km i Unión Fenosa de 3.000 Km segons la font anterior.

24 La companyia disposa de 10.500 Km de xarxa de fibra òptica.

L'accés per línia fixa pot ser a partir del par de coure original o millorat (XDSI, ADSL)²⁵ o també amb sistemes de cable²⁶. La tecnologia XDSI disminuirà en importància ja que la tecnologia d'accés de banda ampla apareix amb molta força. De fet, la mateixa línia de telefonia fixa es converteix en el mitjà d'accés a la SI amb una velocitat més alta i connexió permanent. També es pot oferir servei de banda ampla amb cable coaxial i mòdem de cable però el problema que tenen és que van ser dissenyats per subministrar serveis de difusió de senyals de televisió a grups d'usuaris (en obert o pagament) i no estan optimitzats pel servei d'accés a Internet.

Quadre 2. Infraestructures de telecomunicacions.

	ESPANYA	CATALUNYA
Línies telefòniques (/100 hab)	42,6	50,5
Digitalització de la xarxa telefònica	86,3	83,9
% llars cablejades/total Espanya	10,2	30

Font: Fundación Retevisión, *eEspana2001*.

Si ens fixem en les dades anteriors, Catalunya té una posició millor respecte a Espanya, però no és així si comparem amb d'altres països europeus²⁷. Val la pena assenyalar la major penetració del cable respecte a Espanya. L'element més important a Catalunya creiem que és la bel·ligerància i el compromís del consorci LOCALRET en el desplegament de la xarxa de banda ampla a tot el territori català. De fet, el consorci recolza a tots els municipis en la seva relació amb les diferents empreses per assolir aquests objectius. De tota manera, la previsió inicial de disposar, el març de 2001, de xarxes troncales al conjunt de capitals de comarca no s'ha complert, i no hi ha perspectives de que sigui així en el curt termini. Les previsions de desplegament dels operadors de cable (Menta i Al-pi) que tenien compromisos amb l'Administració s'alenteixen i, alhora, Telefònica no actua com

25 XDSI= Xarxa Digital de Serveis Integrats i ADSL= Asymmetric Digital Subscriber Line (accés de banda ampla).

26 Darrerament s'experimenta amb la tecnologia PLC (Power Line Communications) amb accés a partir del cable elèctric.

27 Si bé en nombre absolut el nombre de línies de par de coure és del voltant de 177M i és la quarta després d'Alemanya, França, Regne Unit i Itàlia, en termes de penetració ocupa el setzè lloc.

operador de cable. De fet, aquesta companyia ha apostat per l'ADSL²⁸ a tots els municipis de més de 2.500 habitants pel 2001 i per XDSL als municipis de més de 1.500 habitants²⁹. Els darrers informes sobre el desplegament de les xarxes de telecomunicacions a Catalunya³⁰ valoren positivament el seguiment de l'acord amb Telefònica però no deixen d'alertar sobre els problemes existents. Altres operadors de cable estan en el procés de desplegament, però el problema és que el desplegament només es duu a terme als mercats madurs i sembla que l'única alternativa per les zones de no-cable és l'ADSL. Com LOCALRET assenyalava, el problema no rau en les alternatives tecnològiques, que existeixen, sinó en el grau de maduresa dels mercats.

Potser no hi ha prou garanties per assegurar que les infraestructures de xarxa de banda ampla en règim de competència condueixin cap al reequilibri territorial a Catalunya; si deixem que actuï la dinàmica del mercat i l'Administració no obliga a complir els compromisos ens trobaríem amb un nou factor de desequilibris³¹ territorials i personals segons nivells socioeconòmics.

3.c Servidors

El darrer element de les infraestructures es refereix als servidors. Aquests són el suport físic de la informació i dels continguts, quants més n'hi hagi millor serà l'accés a tots els serveis que faciliten. El seu nombre ha estat creixent, però si comparem les dades referides a nombre de servidors per milió de persones, Espanya està per sota de la mitjana dels països de l'OCDE. Tot i aquesta circumstància, la disponibilitat futura de servidors no sembla ser un problema, atesa l'evolució en els darrers anys³².

Una vegada analitzat l'estat de les infraestructures, anem a veure quin és el perfil dels usuaris de la xarxa Internet com a màxim representant de la Societat de la Informació.

28 Les darreres dades assenyalen que aquesta línia només arriba a 53.000 llars tot i que un 93% de la població a Catalunya ja té possibilitats tècniques de gaudir d'aquest tipus d'accés.

29 Resta saber què passarà amb els municipis de menys de 1.500 habitants.

30 Consell d'Administració del Consorci LOCALRET. *Informe sobre el desplegament de les xarxes de telecomunicacions a Catalunya*. 5 de juliol de 2001.

31 Cal assenyalar que el darrer informe de l'era Clinton sobre les ciutats americanes ja insistia en els perills d'una divisió digital (digital divide).

32 Segons dades de l'informe de Telefònica (2001), en el període 1998-2000 l'augment en el nombre de servidors ha estat de 32%.

4. L'ús d'Internet

Els usuaris del servei per excel·lència de la Societat de la Informació, Internet, són els ciutadans, les empreses i l'Administració Pública. En aquest apartat farem un petit esbós de quin és el perfil dels usuaris en sentit general i tractarem el de l'empresa i l'Administració en els següents apartats.

El nombre d'usuaris d'Internet creix contínuament. De fet, el nombre estimat d'usuaris al món ha augmentat un 26,5% des de novembre de 2000 fins agost de 2001. Per àrees, Canadà i Estats Units seguits d'Europa són les zones amb un nombre més elevat d'usuaris tot i que altres àrees tenen uns augments força importants.

Quadre 3. Usuaris d'Internet per grans àrees (en valor absolut i % sobre població total connectada).

	Novembre 2000		Agost 2001	
Canadà i USA	167,12M	41,05%	180,68M	35,19%
Europa	113,14M	27,79%	154,63M	30,12%
Àsia/Pacífic	104,88M	25,76%	143,99M	28,04%
Llatinoamèrica	16,45M	4,04%	25,33M	4,93%
Àfrica	3,11M	0,76%	4,15M	0,81%
Orient Mitjà	2,40M	0,59%	4,65M	0,91%
Total mundial	407,1 M	6,71%*	513,43M	8,46%*

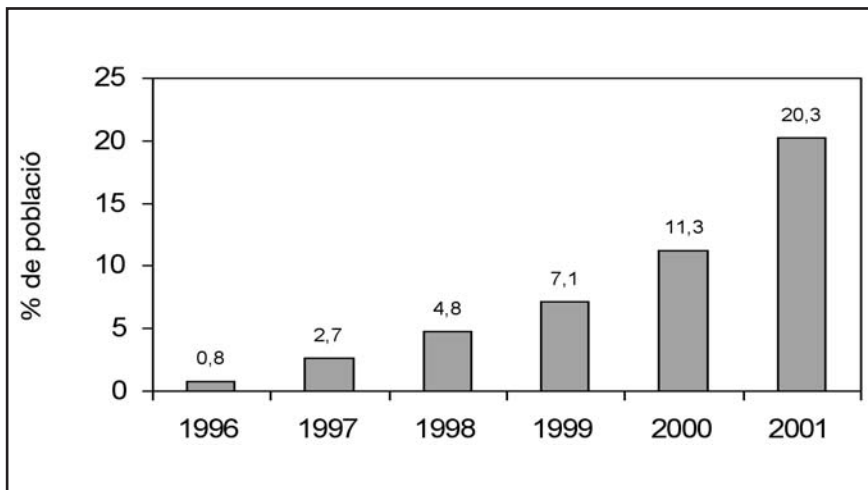
Font: Nua Internet Surveys, novembre 2000 i agost 2001 i elaboració pròpia.

* Percentatge sobre població mundial.

A Espanya, el nombre d'usuaris no ha deixat de créixer, segons dades de l'Associació per la Investigació de Mitjans de Comunicació (AIMC) s'ha passat de 4,6 milions d'usuaris el setembre de 2000 a quasi set milions³³ en la darrera onada d'abril-maig de 2001. La majoria accedeixen a través de la llar (55%), seguit del lloc de treball (37%). El percentatge més alt són homes(61%) i, per edats, el 30% te entre 25 i 34 anys i el 19,4% entre 35 i 44 anys. Cal afegir que el servei més utilitzat és la xarxa (més del 90%) seguit del correu electrònic (72%).

33 Els usuaris d'Internet espanyols representen quasi l'1,5% del total mundial d'usuaris d'Internet.

Gràfic 1. Evolució usuaris Internet mesos abril/maig de cada any.

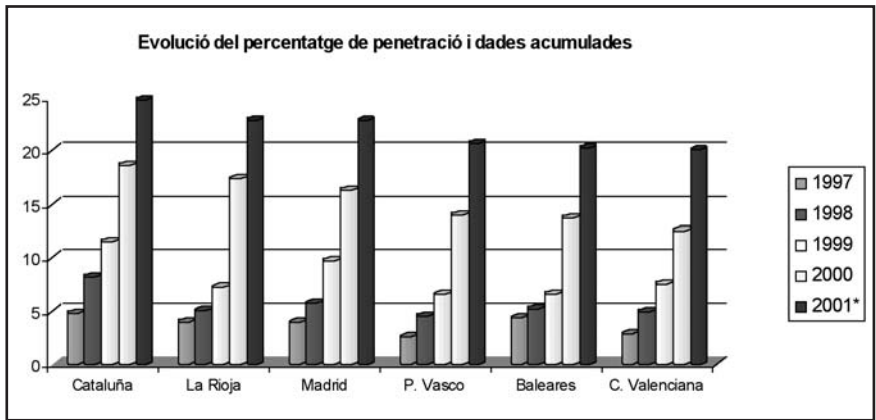

Tot i aquestes dades, Espanya ocupa un dels darrers llocs de la UE pel que fa a llars connectades. S'assenyala³⁴ que el retard de la penetració d'Internet a Espanya es pot establir en any i mig respecte a la mitjana europea i en uns tres anys i mig respecte a Estats Units.

Entre les diferents Comunitats Autònomes, les diferències són considerables i l'any 2000 la diferència ha tendit a augmentar. Les dades sobre l'evolució del percentatge d'usuaris mostren que **Catalunya és la que té un nombre més alt d'usuaris d'Internet arribant a significar quasi la quarta part (24,8%) del total d'usuaris a Espanya el maig de 2001**. Segueixen en nombre La Rioja, Madrid i el País Basc. La mitjana nacional l'any 2001 era de 11,78% i en les darreres dades disponibles aquestes comunitats superen totes el 20%. Particularment, entre el desembre de 1998 i l'abril de 2000 a Catalunya es va duplicar el nombre d'usuaris d'Internet. El perfil de l'usuari català de més de 15 anys és que realitza l'accés des de la llar (55,9%) seguit de la feina (36,6%). Per sexes, el 50,1% d'usuaris són homes i, per edats, el 64,8% té entre 15 i 24 anys.

34 Veure l'Informe sobre la Societat de la Informació, Telefónica, 2001.

Gràfic 2. Evolució dels usuaris d'Internet .

* Octubre de 2000 a Maig de 2001. Font:AIMC, EGM 2ª onada 2001.

Un indicador important en la penetració de les TIC és el percentatge de llars amb, com a mínim, un ordinador. L'abril de 2001 a Catalunya aquesta xifra era del 45,7% i el percentatge de llars connectades a Internet era del 27,1%³⁵. A Espanya el 40% de les llars disposava d'un ordinador i l'accés a Internet era del 7%. Cal insistir en que els canvis en els darrers anys són importants i que la comparació de les dades exigiria que fossin exactament de la mateixa data, tot i que això ens dóna una idea de la situació actual de Catalunya respecte a Espanya i a la UE. Podríem dir que Catalunya està a mig camí, superant les mitjanes d'Espanya però per sota de les mitjanes europees.

5. Les empreses: el comerç electrònic

Les antigues formes de comerciar han canviat completament; en l'actualitat qualsevol que disposi d'un ordinador amb accés a Internet pot comerciar amb consumidors de força parts del món. Els consumidors poden adquirir productes i serveis oferts a tot el món, això vol dir la globalització de la distribució comercial.

En primer lloc, cal definir què entenem per comerç electrònic. El terme es refereix generalment a les transaccions comercials, incloent organitzacions i persones

35 IDESCAT, Institut d'Estadística de Catalunya.

individuals, que estan basades en el processament i transmissió de dades digitalitzades, incloent text, so i imatge, i que es duen a terme mitjançant una xarxa oberta (com Internet) o una xarxa tancada (AOL o Minitel) que tenen una porta dins la xarxa oberta.

La possibilitat de dur a terme transaccions a través d'Internet és una nova modalitat de comerç altament interessant tant pels consumidors com pels distribuïdors. Les formes de negoci que existeixen en el mercat electrònic les podem resumir com segueix:

Quadre 4. Tipus de transaccions a través de Internet

	Consumidor	Empresa³⁶	Govern
Consumidor	C2C (subhastes)	C2B (comparació preus)	C2G (reclamacions impostos)
Empresa	B2C (E-commerce)	B2B (E-commerce)	B2G (aprovisionament)
Govern	G2C (Informació)	G2B (Informació)	G2C (Coordinació)

Font: Coppel, 2000.

Malgrat totes les relacions anteriors poden ser considerades comerç electrònic atès que representen transaccions econòmiques, ens centrem en el B2C (*Business to Consumer*), es a dir, relació Empresa-Consumidor, i a la G2C, (*Government to Consumer*), o dit d'altre forma l'e-Administració, al que farem referència en el següent epígraf.

Com ja hem dit anteriorment, el comerç electrònic estableix una nova forma de relació amb els consumidors. La nova tecnologia dona l'oportunitat d'enriquir la relació entre comerciants i consumidors com podem veure a continuació:

36 En les sigles apareix B (Business) en lloc d'empresa.

Quadre 5: Noves relacions entre comerciants i consumidors

Categoria	Exemple
Notificació	Lastminute.com ³⁷
Recomanació	Botiga de llibres d'Internet
Comerciant	Bestbookbuys.com ³⁸
Negociació	Priceonline.com ³⁹
Intermediació Un a Un	Ebay.de

Font: Reynolds, 1999

Algunes de les empreses utilitzen Internet com a canal de *notificació* atès que el correu electrònic s'ha convertit en un mitjà de comunicació molt utilitzat. Altres més sofisticades utilitzen les aplicacions de software per emmagatzemar les preferències dels consumidors i d'aquesta manera poder fer-los algun tipus de *recomanació*. Alguns dels nous intermediaris s'han establert només amb el propòsit de que el consumidor pugui comparar preus i fer les funcions de *comerciant*. També a través de la xarxa els consumidors o grups de consumidors poden *negociar* directament amb els proveïdors. Finalment, i amb una funció més pràctica, tenim el que podem anomenar *intermediació un a un*, llocs de la xarxa on es subhasten productes, moltes vegades aquests llocs han estat originats pels mateixos consumidors (Reynolds, 1999).

El volum de diners que mou el comerç electrònic és encara petit si es compara amb el total de l'economia, però les taxes de creixement són impressionants i auguren un canvi ràpid. Més que el moviment de diners, el que crida l'atenció és l'augment en el nombre d'empreses que s'estan adaptant als nous temps i comencen a realitzar transaccions o part de les mateixes a partir de la xarxa Internet. Però no són només les empreses les que s'han d'implicar en el comerç electrònic, sinó que els governs han d'intervenir en aquesta nova forma de fer negocis a partir de polítiques de regulació. Pels venedors, el comerç electrònic és un avantatge ja que els hi suposa una reducció de temps i costos en realitzar les vendes atesa la supressió de la distància entre ells i el client.

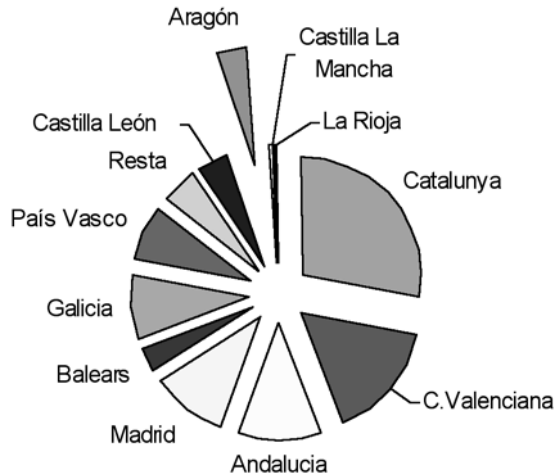
37 Ho traduïm com: Darrerminut.com.

38 Ho traduïm com: Millorcompradellibres.com.

39 Ho traduïm com: Preuenlinea.com.

En el que fa referència a les empreses de distribució comercial com podem veure al gràfic 3, Catalunya és la Comunitat Autònoma on hi ha un percentatge més elevat d'empreses que utilitzen el comerç electrònic (28,4 %); la següent és la Comunitat Valenciana amb un 15,7 % d'empreses.

Gràfic 3: Empreses que utilitzen el comerç electrònic per Comunitat Autònoma, setembre 2000.

Font: INE, enquesta comerç al detall, setembre 2000.

Les dades disponibles⁴⁰ assenyalen que el 83,8% de les empreses catalanes de 10 o més treballadors tenen accés a Internet. Pel cas d'Espanya, les dades disponibles⁴¹ per empreses de 10 a 49 treballadors són del 79% d'empreses connectades. Quant a les empreses que fan comerç electrònic, cal assenyalar que el 15,4% de les empreses de 10 o més treballadors en fan. Algunes fonts per Espanya assenyalen que és el 14%⁴² i d'altres⁴³ quasi l'11%.

40 IDESCAT, *Enquesta sobre ocupació TIC a l'empresa 2000*, novembre-desembre de 2000.

41 DMR, SEDISI *Las Tecnologías de la Sociedad de la Información en la Empresa Española 2000*.

42 DMR/SEDISI op. Cit..

43 Fundación Retevisión, op. Cit.

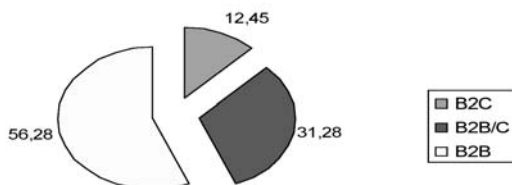
Quadre 6: Caracterització del sectors en l'àmbit del B2B.

Sector	% sobre facturació total Catalunya	Nombre d'empreses
Banca i Assegurances	9,4	184
Transport terrestre	2,9	513
Hoteleria	8,1	450
Comerç al detall	4,9	958
Comerç al major	16,0	5461
Producció i distribució energia	3,0	78
Fabricació vehicles a motor	10,8	1175
Indústria química	6,9	627
Indústria prod. alimentaris	6,6	816

Font: *Estudi sobre el comerç electrònic a Catalunya, 1999.*

En el sector del comerç al detall, el comerç electrònic sembla que pot potenciar la projecció internacional de Catalunya i permetre la venda directa del fabricant o comercial al consumidor. De fet, algunes dades assenyalen que el 4% del comerç minorista a Espanya utilitza el comerç electrònic i d'aquest percentatge el 31,8% correspon a Catalunya⁴⁴. Pel que fa al comerç al major és el que té un percentatge més alt respecte la facturació total de Catalunya. No cal oblidar que l'ús del comerç electrònic influeix en la millora dels serveis oferts al comerciant al detall.

Gràfic 4: Tipus de client de l'empresa catalana (en %).

Font: *El comerç electrònic en l'empresa catalana, 2000.*

Com podem veure, les empreses catalanes tenen com a clients principals a d'altres empreses i només el 12,45% es dirigeixen únicament al consumidor final del seu producte.

⁴⁴ *Estadístiques de la SI, Catalunya 2000.* Secretaria per a la Societat de la Informació.

La vessant de la **regulació** obeeix a que cada vegada hi ha un nombre més elevat d'usuaris d'Internet i cal un règim específic per garantir els drets d'aquests ciutadans. En aquest sentit, hi ha diverses entitats reguladores que administren aspectes importants com la **privacitat, el diner electrònic, la propietat intel·lectual, taxes, seguretat, signatura digital, protecció del consumidor**, etc. A Espanya el Reial Decret-Llei 14/1999 de 17 de setembre⁴⁵ estableix la regulació sobre la firma electrònica, diversos aspectes jurídics de la prestació dels serveis de la Societat de la Informació, el règim aplicable a les comunicacions comercials per via electrònica i, en particular, en el que fa referència al comerç electrònic.

Els impostos sobre les transaccions electròniques realitzades mitjançant Internet és un dels temes que troba més dificultat a l'hora de legislar atès que als venedors els preocupa que un augment dels impostos sobre les vendes a Internet redueixi el creixement del comerç electrònic. El sistema de pagament és una de les altres preocupacions. Cal assenyalar que els fonaments en matèria de seguretat al comerç electrònic s'han establert en confidencialitat, integritat⁴⁶, autenticació⁴⁷, rebut⁴⁸. En el quadre següent podem veure comparades les diferents solucions tradicionals front a les qüestions mencionades i el mateix per les solucions electròniques.

Quadre 7. Solucions tradicionals vs solucions electròniques.

	Tradicionals	Electròniques
Confidencialitat	Sobres	Encriptació
Integritat	Signatures	Signatures digitals
Autenticació	Notaris	Certificats digitals
Rebut	Signatures, rebuts	Signatures digitals

Font: Global Integrity (Font, 2000).

45 En l'actualitat hi ha un Projecte de Llei de Comerç Electrònic (16/03/2000 Ministeri de Foment) en fase de discussió que ha provocat reaccions diverses en els sectors afectats. S'acusa al projecte d'atemptar contra la llibertat d'expressió i de posar impediments burocràtics a les pimes.

46 Que la informació arribi al seu destí sense patir alteracions.

47 Assegurar que ambdues parts són qui diuen ser.

48 Que el comprador no pugui negar haver realitzar la compra i el venedor acompleixi les seves obligacions.

Per tant, i per concloure aquest apartat, podríem assenyalar que algunes de les raons per les quals el comerç electrònic no ha evolucionat tan ràpidament a Espanya i a Catalunya són **la no majoritària penetració dels ordinadors personals a les llars, el cost de les connexions a Internet i les insuficients infraestructures existents, la inseguretat en el moment de realitzar la compra on-line i, finalment, la manca de cultura de compra per catàleg.** El paper del govern és proporcionar un marc legal clar i consistent de manera que es promogui un entorn competitiu en el que el ciutadà se senti protegit en la seva intimitat i on es prevegui la necessària defensa en cas de frau.

Però el nou mitjà comercial no només és Internet; la televisió digital amb la tele-compra està avançant, segons els especialistes no serà l'ordinador el que ens porti cap aquest nou món cibernètic sinó la televisió. Hem de tenir en compte que el televisor és un mitjà més utilitzat per part dels consumidors que no l'ordinador; això el converteix en un mètode més senzill i accessible en el moment de realitzar la compra. A Espanya els canals de televisió digital creats fins el moment, Canal Satèl·lit i Via Digital, ofereixen al menys un canal de tele-venda les 24 hores del dia.

Una altra contribució al creixement del comerç electrònic és el m-commerce⁴⁹ fomentat per l'expansió de les comunicacions a través dels mòbils. Es preveu que per l'any 2003 els ingressos a través d'aquesta modalitat superaran els 35 mil·lards d'euros a Europa Occidental dels quals el 60 % corresponen al B2C (EITO, 2001). Amb el comerç mòbil (m-comerç) les promocions, la comparació de preus entre marques i la informació sobre els productes arribarà als clients en temps real allà on es trobin. Els països nòrdics són els que estan a l'avantguarda del m-comerç. A Suècia, per exemple, més del 60 % de la població està equipada per comprar a través del telèfon mòbil. Perquè aquest tipus de comerç funcioni es necessiten dos elements: que el sistema de comunicacions estigui disponible per a que els consumidors puguin connectar-se amb els serveis als que desitgin accedir i, en segon lloc, que les pantalles dels telèfons mòbils han de ser una mica més grans del que són en la actualitat per poder veure millor la informació que es rebí. La Tercera Generació (3G) de mòbils permetrà als usuaris baixar-se gràfics, poder veure vídeos sobre demostracions de productes i mapes a tot color (Cap Gemini-Ernst & Young, 2001).

6. L'Administració electrònica

Un dels àmbits més importants en la Societat de la Informació és el que afecta a l'Administració i a la seva relació amb els ciutadans. L'objectiu no és únicament reduir costos sinó millorar l'eficiència en la provisió dels serveis públics. Tot i això, no

49 Mòbil-comerç: transaccions comercials realitzades a través dels telèfons mòbils.

acaba aquí la seva capacitat de millorar, atès que aquesta relació amb els ciutadans s'ha de basar en una excel·lent organització interna. Per tot això, l'Administració Pública pot constituir-se com un element de difusió de les TIC i propiciar un govern més obert, eficient i proper. Encara que això sembla clar, els governs no estan fent un ús massa pràctic d'Internet, bàsicament semblen més centrats en temes de regulació de comerç electrònic que de drets bàsics⁵⁰. De fet, com ja hem assenyalat, Internet és un domini natural del govern atès que la xarxa és informació i comunicació i aquesta és una de les primeres tasques dels governs.

L'Administració catalana està utilitzant les xarxes com a mitjà usual de comunicació interna i també vol que ho sigui com a mitjà habitual de comunicació amb el ciutadà. L'objectiu fixat és que totes les relacions del ciutadà amb l'Administració pública s'han de poder dur a terme, també, per Internet. Perquè pugui ser així amb prou garanties de confidencialitat i seguretat, el pla **Catalunya en xarxa** assenyalava que els ciutadans hauran de tenir una tarja que els identifiqui en la seva relació electrònica amb l'Administració i els hi garanteixi la privacitat.

Algunes dades clau respecte l'ús de les TIC a la Generalitat assenyalen que set de cada deu treballadors⁵¹ d'aquesta Administració disposen d'un ordinador personal i tres de cada deu disposen de correu electrònic. Tots els Departaments de la Generalitat tenen pàgina web. En l'Administració local, tots els Ajuntaments⁵² de, com a mínim, més de 50.000 habitants estan presents a la xarxa i un bon nombre d'Ajuntaments amb menys habitants també han dut a terme aquest esforç⁵³. A partir de la signatura de convenis amb LOCALRET diversos Ajuntaments i algun Consell Comarcal dissenyen els plans directors per a la SI. Les Diputacions exerceixen també un paper important en la tasca de suport als Ajuntaments i en la disponibilitat d'informació en les respectives pàgines web.

Un dels projectes emblemàtics del pla estratègic pel que fa a les Administracions Públiques catalanes és l'anomenat **Administració Oberta de Catalunya (AOC)**.

50 És a dir, dret a la informació. Aquest dret a la web té a veure amb que l'Administració sigui un excel·lent editor de continguts entès en la SI com l'art d'aconseguir transmetre el contingut correcte, a la persona correcta i en el temps correcte.

51 La mitjana espanyola és de 34 ordinadors per 100 empleats en l'Administració central, i a la autonòmica és de 22 per cada 100 empleats.

52 La web de l'Ajuntament de Barcelona ocupa el primer lloc en quant als serveis que ofereix segons l'estudi de Ciberpais, 5 de juliol de 2001.

53 L'estudi de la Fundació Retevisión assenyalava que les web dels Ajuntaments de Terrassa, Rubí i Barcelona són les que tenen un grau de desenvolupament més elevat en el conjunt del territori espanyol.

Després de diversos problemes, el 23 de juliol de 2001, es va signar el **Pacte per a la promoció i el desenvolupament de la Societat de la Informació a les Administracions Públiques catalanes** per part de la Generalitat, representada per la Conselleria de Governació, el consorci LOCALRET i els representants dels cinc Grups Parlamentaris amb l'objectiu d'impulsar els canvis en les relacions entre els ciutadans i les Administracions que comporta la SI. Això significa l'execució de tràmits i serveis administratius en línia, simplificar els tràmits administratius i l'intercanvi de dades entre les Administracions que, sense que generi confusió a l'usuari respecte de l'Administració titular de les competències, faci innecessàries moltes de les gestions que els ciutadans es veuen obligats a realitzar en l'actualitat.

Per assolir aquest objectiu -que està en la mateixa direcció proposada pel eEurope 2002 i l'INFO XXI⁵⁴- cal que els sistemes d'informació estiguin connectats de manera directa a partir d'uns estàndards de comunicació i de procediments entre Administracions a fi i efecte d'agilitzar els seus intercanvis d'informació, estalviant-li al ciutadà retards i tràmits innecessaris i augmentant la rapidesa i la qualitat dels serveis públics.

Per això, les Administracions Públiques europees han acordat una sèrie de 20 indicadors referits a serveis públics bàsics⁵⁵ (12 per els ciutadans i 8 per les empreses). L'Administració electrònica implica a tots els nivells de l'Administració: central, autonòmica i local, per tant, cal la visió i l'esforç de totes, com pretén el projecte AOC. Per tal de coordinar el projecte, l'acord preveu la creació d'un consorci per l'AOC que s'ha dotat -en els seus estatuts- d'una Comissió de Seguiment de tots els aspectes del projecte i ha d'aprovar un pla executiu. En el

54 El Govern central ha presentat i posat en marxa des del mes d'agost de 2001 el seu portal (<http://www.administracion.es>) que, tot i no cobrir les expectatives en quant a tràmits en línia permet realitzar 49 serveis públics electrònics, la descàrrega de 100 formularis amb els procediments administratius de l'Estat, informació sobre ofertes d'ocupació i sobre ajuts i subvencions així com sobre licitacions de l'Administració Central. El portal també vol reunir a totes les Administracions, en aquests moments diversos Ajuntaments i 10 Comunitats Autònomes han subscrit el conveni de col·laboració.

55 IRPF (declaració, notificacions de pagament i/o retorn, oficines d'ocupació, contribucions a la SS, documents personals, registre de vehicles, llicències d'obres, atestats i denúncies, biblioteques públiques, certificats, matriculació universitària, canvis d'adreces, serveis relacionats amb l'atenció sanitària. Els referits a les empreses són: pagaments a la SS, taxes corporatives, IVA, creació i registre de noves companyies, tramesa de dades a les agències estadístiques, declaracions d'empreses a efectes fiscals, permisos de qualitat mediambiental i contractació pública.

següent quadre s'assenyalen els diferents objectius a curt termini per tal d'assolir l'Administració Oberta de Catalunya.

Quadre 8 Objectius i terminis fixats per la AOC.

Finals 2001 o inici 2002	Formació dels treballadors de les Administracions Públiques. Certificat i signatura digital pels treballadors de les Administracions Públiques. Catalanes.
1r semestre 2002	Desenvolupament d'eines de connexió interadministrativa. Desenvolupament del portal compartit de les Administracions Públiques a Catalunya.
2n semestre 2002	Introducció de tràmits senzills a Internet. Emissió i distribució de targetes de serveis per als ciutadans.
Any 2003	Introducció de tràmits i serveis complexos a la xarxa Internet.

Font: Pacte per a la promoció i el desenvolupament de la SI a les Administracions Públiques catalanes.

7. Disseny Institucional

L'Administració catalana, com hem assenyalat, ha centrat la seva actuació en la SI en el Pla Estratègic que va ser impulsat pel Comissionat per a la Societat de la Informació⁵⁶. El Comissionat va ser creat el maig de 1998 i adscrit al Departament de Presidència de la Generalitat. Les seves tasques eren promoure el pla estratègic, desenvolupar, coordinar o impulsar un conjunt de projectes concrets per a facilitar que tant els ciutadans com les empreses i les institucions adoptessin les noves tecnologies de la informació i la comunicació. També era responsable de promoure la indústria de l'audiovisual i de coordinar les diferents actuacions que els diferents organismes i empreses públiques de l'Administració catalana realitzessin en informàtica, telecomunicacions i audiovisual. Aquest disseny va canviar el 3 d'abril de 2000 en el moment que el Comissionat es converteix en Secretaria de la Societat de la Informació adscrita al Departament d'Universitats, Investigació i Societat de la Informació (DURSI). De tota manera, l'orientació de les seves tasques no varia ja que es mantenen en la introducció de l'ús de les noves tecnologies a la societat catalana,

⁵⁶ Decret 125/1998 de 26 de maig. Notem que el Comissionat va dissenyar un pla ambiciós però el seu grau d'assoliment és força feble.

la modernització de l'Administració (autonòmica i local), el desenvolupament de les iniciatives no executades en el pla estratègic *Catalunya en xarxa (1999-2003)* i l'elaboració d'un nou pla per al període 2004-2008.

Aquesta és la situació en l'actualitat, i, tot i que sembli controlada, cal dir que presenta algunes disfuncions. Concretament, si bé en alguns àmbits es va avançant encara que lentament, les empreses de telecomunicacions es queixen de la dispersió de competències entre diversos departaments (el mateix DURSI, Presidència i Governació) i de la manca d'un interlocutor que uneixi les estratègies públiques de la SI. Del Departament de Presidència depèn el Centre de Telecomunicacions de la Generalitat, que ha anat privatitzant diverses activitats. El problema va sorgir en el moment que el president⁵⁷ del Centre, per completar el procés de privatització, va delegar en una persona que abandona el sector públic i que estava considerada, pel sector privat, com la interlocutora en els temes de la SI. Per la seva banda, el DURSI té com a prioritats⁵⁸ els temes d'investigació i universitats i la secretaria per la Societat de la Informació té un paper menor. Finalment, si bé del Departament de Governació no depenen directament els temes de la SI, cal no oblidar que les Administracions Locals són part de les seves competències i, per tant, l'Administració electrònica a l'escala Local. Atesa aquesta situació de dispersió de competències es fan esforços per coordinar les diferents activitats i mesures del pla estratègic com, per exemple, en el cas de les Administracions Públiques, en el que ja s'ha signat un nou conveni amb el consorci LOCALRET. Les empreses estan a l'expectativa ja que darrerament s'ha avançat en el projecte de la AOC, es fan passes per tal de disposar de la signatura electrònica i si bé s'ha perdut un dels interlocutors més receptius en aquesta temàtica, el cert és que l'actual Secretari del Govern de la Generalitat sembla prendre la iniciativa per la bona marxa de la Societat de la Informació a Catalunya.

8. Consideracions finals

La Societat de la Informació es presenta com un repte però també com una oportunitat per avançar en termes tant de benestar com de cohesió. Catalunya es va avançar en la discussió i presentació del seu pla estratègic respecte a la UE i Espanya. Aquest pla incorpora una àmplia participació de representants de la societat catalana sota la iniciativa pública. Aquesta manera d'actuar és, sens dubte, una bona pràctica i ha comportat un esforç important per part de tothom. Tot i això,

57 El President és en aquests moments el conseller en cap de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

58 El poc interès del conseller per aquest temes es pot valorar en què mai no ha dedicat cap dels seus discursos de forma plena a la Societat de la Informació.

la valoració de l'estat d'execució del pla és feble ja que el Govern ha perdut una part molt important de la força necessària per liderar el projecte. Diríem que en força ocasions el consorci Localret és qui ha tingut, en l'àmbit de l'Administració Pública, un paper important en l'assoliment dels objectius fixats. En els altres sectors no hi ha aquest element de lideratge i s'ha perdut un temps molt valuós amb les indecisions.

La situació és, per tant, positiva des de la perspectiva tant dels ciutadans com de les empreses, ja que Catalunya és la primera comunitat en el territori espanyol pel que fa als indicadors de penetració i ús. Quant a l'accés a Internet, cal veure com acabarà el desplegament de l'ADSL però, com hem assenyalat, hi ha el perill d'aparició de diferències de tipus territorial i sectorial. En un futur no massa llunyà la TV digital terrestre⁵⁹ pot arribar a substituir als ordinadors com a terminals d'accés i popularitzar Internet.

De tota manera, manca una veritable discussió sobre el model de servei universal de telecomunicacions⁶⁰. Tot i que les dades no són negatives, no sabem ni quins són aquells serveis que cal garantir ni el model de finançament d'aquests serveis. Les preguntes sobre si el servei bàsic és l'accés a Internet, si cal també considerar la tarifa plana o una tarifa reduïda en el model no s'han resolt. A partir d'aquí tampoc coneixem com es finançaran aquests serveis bàsics (ja que no els hem definit), quin paper farien els operadors, l'Administració i els mateixos usuaris. En aquesta qüestió cal aprofundir la discussió i trobar una resposta clara.

No oblidem que assolir una veritable Societat de la Informació requereix temps i, per tant, és una tasca a llarg termini però en la que cal treballar sense pausa. Alhora és una tasca que cal fer entre tots, el sector públic s'ha de recolzar en el sector privat i la societat civil ha de tenir iniciativa. La consolidació de la SI sembla que depèn més de l'evolució de les institucions que de la inversió dels operadors. En aquest context no cal recordar que la institució bàsica pel progrés de la societat és l'educació. Probablement, els índexs sobre el desenvolupament inclouran, en el futur, indicadors sobre assoliment de la Societat de la Informació i no podem oblidar que això no és gratuït.

La Societat de la Informació avançarà si som capaços de crear un marc institucional que permeti aprofitar l'enorme potencial de les TIC.

59 Les experiències de QuieroTV a Espanya, On-Digital en el Regne Unit.

60 Per exemple en termes de telefonia, un indicador de servei universal és el nombre de línies per 100 habitants.

9. Referències

Andersen Consulting (1999). *Estudi sobre el comerç electrònic a Catalunya*. CSI, Barcelona.

Bell-More Consulting (2000). *Estudi: El comerç electrònic en l'empresa catalana*. COPCA, Barcelona.

Cap Gemini-Ernst&Young (2001). *Global online Retailing*.

Castells, M. et al.(1986). *Nuevas Tecnologías, Economía y Sociedad en España*. Alianza Editorial.

Comissionat per a la Societat de la Informació (1999). *Catalunya en Xarxa. Pla Estratègic per a la Societat de la Informació*.

Coppel, J. (2000). *E-commerce: impacts and policy challenges*. OCDE, Economics Department Working Papers (252).

Costas, A. y J. Calzada *La Liberalización de las telecomunicaciones en España (Actores, ideas, intereses y resultados), mimeo, julio 2001*.

EITO (2001). Mainz, European Information Technology Observatory.

Europemedia.net <http://www.europemedia.net>

Font, Andrés (2000). *Seguridad y certificación en el Comercio Electrónico*. Fundación Retevisión.

Fundación Retevisión, AUNA (2001). *eEspaña2001. Informe anual sobre el desarrollo de la Sociedad de la Información en España*.Fundación Retevisión.

Insa Ciriza, Raquel (2000). *E-commerce in Spain*. Working Paper del Grup de recerca Polítiques Públiques i Regulació Econòmica. Facultat d'Econòmiques, UB.

Jornada sobre la nova economia digital a Europa, Palau del Parlament, 27 de novembre de 2000.

LOCALRET (2000). *Informe sobre el desplegament de la xarxa de banda ampla interactiva a Catalunya*. Consell d'Administració, 15 de juny de 2000.

LOCALRET(2001). *Informe sobre el despliegamiento de las xarxes de telecomunicacions a Catalunya*. Consell d'Administració, 15 de febrer de 2001.

OCDE(2001). *The New Economy: Beyond the Hype*. Final Report on the OCDE growth Project.

PERELLI, O i P.PRADA (2001). *Las infraestructuras y los efectos de la "Nueva Economía". El caso de la comunidad de Madrid*. Colección Biblioteca de Economía y Finanzas nº9.

Progresive Policy Institute (2001). *Digital Government*. What Government is doing now, what government should be doing. pp. 16- 24.

Reynolds, J. (1999). Electronic commerce. Seminar on distributive trades in Europe, Bruselas.

Secretaria per a la Societat de la Informació (2000). *Estadístiques de la SI*, Catalunya 2000.

Secretaria per a la Societat de la Informació (2001). *Estadístiques de la SI*, Catalunya 2001.

Stiglitz, J.E., Orszag, P.R. i J.M. Orszag (2000). The Role of Government in a Digital Age, Commissioned by the computer&communications Industry Association, October 2000 (mimeo) <http://www.ccianet.org/digitalgovstudy/report.pdf>

US Department of Commerce (2001). *Digital Economy 2000*.

- 01/89 BRUNDTLAND, Gro Harlem: *Economia ecològica*.
- 02/89 GLOTZ, Peter: *Sis tesis del SPD sobre la política dels mitjans de comunicació*.
- 03/89 LUKES, Steven: *El futur del socialisme britànic*.
- 04/89 NAGY, Imre: *Discurs d'obertura del XII Congrés de les Joventuts Socialistes Hongareses*. Abril 1989.
- 05/89 HASTE, Hans: *Tot va començar quan un sastre va fer un discurs...*
- 06/90 INTERNACIONAL SOCIALISTA: *Declaració de principis*. Stockholm, juny 1989.
- 07/90 SCHMIDT, Helmut: *Perspectivas sobre la dècada de los 90*.
- 08/90 UNIO DELS PARTITS SOCIALISTES: *Resolució*. Berlín, 8-9 de febrer de 1990.
- 09/90 LAFONTAINE, Oskar: *Vers la igualtat*.
- 10/90 MOLAS, Isidre: *El Moviment Socialista de Catalunya entre el front orgànic i l'estructura de partit (1949-1953)*.
- 11/90 SUBIRATS, Joan: *Reformes polítiques i reformes econòmiques a l'Europa de l'Est. El cas de Polònia*.
- 12/90 MEDINA, Manuel: *Conseqüències dels canvis de l'Est a l'Europa de l'Oest (Comunitat Econòmica Europea)*.
- 13/90 TRENTIN, Bruno: *Sindicat Comú Europeu*.
- 14/90 ELAZAR, Daniel J.: *Federalismo, ¿por qué?*.
- 15/90 KOURLIANDSKY, Jean J.: *És el partit socialista l'home malalt de la vida política francesa?*.
- 16/90 OBIOLS, Raimon: *Intervenció en l'obertura del VI Congrés del Partit dels Socialistes de Catalunya*. Girona, 12 d'octubre de 1990.
- 17/90 BRANDT, Willy: *Intervenció en l'obertura del Consell de la Internacional Socialista*. Nova York, 8-9 d'octubre de 1990.
- 18/91 TORRELL, Ricard: *Perspectives actuals del moviment juvenil internacional*.
- 19/91 RUSCONI, Gian Enrico: *Hilferding i l'experiència socialista de Weimar*.
- 20/91 HABERMAS, Jürgen: *Què significa avui el mot socialisme?*.
- 21/91 CAMPS, Victòria: *Virtuts públiques*.
- 22/91 TOURAINE, Alain: *Tot esperant la veritable revolució*.
- 23/91 LECHNER, Norbert: *A la búsqueda de la comunidad perdida*.
- 24/91 VIROS, Rosa: *Participació política*.
- 25/91 DELORS, Jacques: *Europa: una nova frontera per la socialdemocràcia*.

- 26/91 SAMPAIO, Jorge: *Les línies mestres del socialisme portuguès.*
- 27/91 MORAN, Fernando: *Tiempo de reformas.*
- 28/91 MOLAS, Isidre: *Actualitat del federalisme.*
- 29/91 ROGARD, Michel: *Què significa ser d'esquerra?.*
- 30/92 BARREAU, Jean Claude: *De l'Islam i el món modern.*
- 31/92 HITCHENS, Christopher: *La molt lleial complicitat.*
- 32/92 CASTORIADIS, Cornelius: *Poder, política, autonomia.*
- 33/92 GELLNER, Ernest: *Les fronteres d'Europa.*
- 34/92 LUKES, Steven: *Què és l'esquerra?.*
- 35/92 FLAQUER, Lluís: *Nous horitzons pel socialisme.*
- 36/92 BOTELLA, Joan: *Fallida i noves perspectives.*
- 37/92 RAMONEDA, Josep: *Els camins pendents de la llibertat.*
- 38/92 SUBIRATS, Joan: *Política i polítiques.*
- 39/92 RODRIGUEZ AGUILERA DE PRAT, Cesáreo: *Hacia la disolución de las culturas de partido en la Europa occidental.*
- 40/92 INTERNACIONAL SOCIALISTA: *Resolució general del XIX Congrés de la Internacional Socialista.* Berlín, 15-16-17 de setembre de 1992.
- 41/92 PARTIT SOCIALISTA EUROPEU: *Europa, el nostre futur comú.* La Haia, 9-10 de novembre de 1992.
- 42/93 SERRA, Narcís: *Un rept de futur.*
- 43/93 MARCET, Xavier: *Willy Brandt, itineraris del possible i de l'impossible.*
- 44/93 PICO, Josep: *Repensar el socialisme.*
- 45/93 PONS, Félix: *Parlamento y sociedad.*
- 46/93 CASTELLS, Antoni: *Nació i federació: Catalunya i Espanya en la perspectiva de l'horitzó europeu.*
- 47/93 SOLE, Carlota: *El racisme latent.*
- 48/93 CAMPS, Victòria: *Dues propostes al feminisme del segle XXI.*
- 49/93 OLIART, Joan: *Catalunya davant el fet migratori.*
- 50/93 OBIOLS, Raimon; Joaquim NADAL; Isidre MOLAS; Lluís M. DE PUIG; Antoni CASTELLS; Jordi SOLE TURA; Ernest MARAGALL; Josep M. RAÑE; Joan Manuel DEL POZO; Josep RAMONEDA; José I. URENDA: *Reflexions sobre la Renovació.*
- 51/93 RENAU, Maria Dolors: *Nous temps, noves opcions.*
- 52/93 VAZQUEZ, Tabaré: *¿Existe una alternativa al neoliberalismo?.*
- 53/93 PARTIDO SOCIALISTA EUROPEO: *El futuro de Europa y las tareas del socialismo europeo.*

- 54/94 MAJO, Joan: *Europa, un repte per a la solidaritat*.
- 55/94 MOLAS, Isidre: *Sobre la fraternitat*.
- 56/94 ALFONSIN, Raúl R: *Acerca del rol del Estado en la actualidad*.
- 57/94 MITTERRAND, François: *Allocució en la sessió d'obertura de la XIX Assemblea General de Municipis i Regions d'Europa*. Estrasburg, 20 d'octubre de 1993.
- 58/94 MARCET, Joan: *De la Unió de Partits al Partit dels Socialistes Europeus*.
- 59/94 RECALDE, José Ramón: *Una Europa plural*.
- 60/94 BASTARDAS, Albert; Aina MOLL; Xavier PERICAY; Jesús ROYO; Joan SOLA; Francesc VALLVERDU: *Perspectives de la llengua catalana*.
- 61/94 DUCH, Lluís: *Socialisme i cristianisme. Dues tradicions i uns valors a compartir*.
- 62/94 FOLGUERA, Pilar: *La Europa de las ciudadanas*.
- 63/94 BOBBIO, Norberto: *L'estel polar*.
- 64/94 DEL POZO, Joan Manuel: *Ética i Política*.
- 65/94 DICENTA, José Luis: *La cooperación española para el desarrollo*.
- 66/95 GIOL, Joaquim: *Política d'immigració i d'integració*.
- 67/95 CARLSSON, Ingvar: *Discurs d'obertura del XXXII Congrés del Partit Socialdemòcrata Suec*. Estocolm, 18-19 de juny de 1994.
- 68/95 PONT, Josep: *Desenvolupament sostingut i les organitzacions no governamentals en el context del nou ordre mundial*.
- 69/95 PARTIDO SOCIALISTA EUROPEO: *Declaración de Barcelona*. Barcelona, 6-7-8 de marzo de 1995.
- 70/95 BLAIR, Tony: *Intervenció en el Congrés del Partit Laborista*. Blackpool, 4 d'octubre de 1994.
- 71/95 MARCET, Joan: *Els partits de l'esquerra europea a l'inici del segle XXI*.
- 72/95 FELIU, Laura: *Claus per avaluar els darrers esdeveniments a Algèria*.
- 73/95 D'ALEMA, Massimo: *Un futur segur per a Itàlia. Congrés Nacional del Partit Democràtic de l'Esquerra*. Roma, 6-7-8 de juliol de 1995.
- 74/95 FONT, Jordi: *El catalanisme del PSC. Elements de retrospectiva i de projecte*.
- 75/95 DIAZ, José E.: *Uruguay en el contexto sub-regional y las perspectivas de la izquierda latinoamericana*.
- 76/95 MENDILUCE, José M^a: *Bosnia: porqué hay que ser solidarios*.
- 77/95 *Declaración de Barcelona adoptada en la Conferencia Euromediterránea*.

- 78/96 BLAIR, Tony: *Discurs pronunciat a la Conferència del Partit Laborista*. Brighton, 2-6 d'octubre de 1995.
- 79/96 LLUCH, Ernest: *Transición económica y transición política: la anomalía 1978-1980*.
- 80/96 CROISAT, Maurice: *Las percepciones del federalismo*.
- 81/96 MAJO, Joan: *Economía, tecnología i atur: una perspectiva europea*.
- 82/96 BALLESTER, David: *La Unió General de Treballadors de Catalunya durant la Segona República (1931-1936)*.
- 83/96 ROCARD, Michel: *Proyecto de informe sobre la reducción del tiempo de trabajo*. Comisión de Asuntos Sociales y Empleo. 8 de mayo de 1995.
- 84/96 PONT, Josep: *El Moviment per a la solidaritat i les ONG de Desenvolupament: crisi o reptes des d'una nova perspectiva?*.
- 85/96 BEL, Germà: *Desigualdad social, redistribución y Estado del Bienestar*.
- 86/96 CARBONELL, Josep Maria: *Socialisme i cristianisme: més enllà del diàleg*.
- 87/96 COLOMÉ, Gabriel; Miquel ICETA; Josep Maria VALLÈS: *Seminari sobre la Reforma Electoral*.
- 88/96 HARTMANN, Heidi: *Un matrimonio mal avenido: hacia una unión más progresiva entre marxismo y feminismo*.
- 89/96 INTERNACIONAL SOCIALISTA: *Resolució general del XX Congrés de la Internacional Socialista*. Nova York, 9-11 de setembre de 1996.
- 90/97 BRICALL, Josep Maria: *La Universitat del futur*.
- 91/97 INTERNACIONAL SOCIALISTA: *Una nueva Internacional para un mundo nuevo. Reunió del Comité de la Internacional Socialista*. Roma, 20-21 de gener de 1997.
- 92/97 SPINI, Valdo: *Carlo Rosselli i Barcelona*.
- 93/97 PORRAS, Antonio J.: *El principio de solidaridad ante el desafío de la complejidad territorial*.
- 94/97 FINA, Lluís; Alfred PASTOR: *Obstacles a la creació d'ocupació a Espanya*.
- 95/97 VALCÁRCEL, Amelia: *Feminismo y políticas de gestión*.
- 96/97 ZALDÍVAR, Carlos A.: *Política y globalización*.
- 97/97 PARTIDO SOCIALISTA EUROPEO: *Declaración de Malmö*. 5-6-7 de juny de 1997.
- 98/97 JÁUREGUI, Ramón: *Nuevas formas de organización laboral y reparto de trabajo*.
- 99/97 MONTABES, Juan, CORZO, Susana: *La mediación de la prensa en la representación del sufragio en Andalucía: el voto cautivo*.

- 100/97 ALEMA, Massimo; Toni BLAIR; Ingvar CARLSSON; Jacques DELORS; Michel ROCARD: *Antologia de textos per a la renovació del socialisme democràtic europeu.*
- 101/97 TORRES VELA, Javier: *Andalucía en el estado autonómico.*
- 102/98 EGEA, Francisco: *El futuro del empleo: entre los mitos y los dogmas.*
- 103/98 MARAGALL, Pasqual: *L'etapa nova del catalanisme.*
- 104/98 DE PUIG, Lluís Maria: *Catalunya dins l'Europa federal.*
- 105/98 MORENO, Luis: *La federalización de la España de las autonomías.*
- 106/98 COLOMÉ, Gabriel: *Una anàlisi dels delegats del VIII Congrés del Partit dels Socialistes de Catalunya.*
- 107-108/98 *Documents de la Unitat Socialista.*
- 109/98 ARMET, Lluís: *Notes sobre la reforma del Senat.*
- 110/98 MOLAS, Isidre: *Vint anys d'història del PSC.*
- 111/98 BEL, Germà: *Posprivatización, reforma regulatoria y beneficios de los consumidores: ¿'laissez faire' versus competencia?.*
- 112/98 MOLL, Aina: *La llengua catalana a les portes del segle XXI.*
- 113/99 ANDERSEN, Gosta Esping: *The sustainability of welfare states into the 21st century.*
- 114/99 CLOS, Joan: *20 anys d'ajuntaments democràtics.*
- 115/99 BORJA, Jordi: *Documento-resumen del Informe propuesta sobre la ciudadanía europea.*
- 116/99 NEL-LO, Oriol: *Notícies de Barcelona. Reflexions sobre el futur de la ciutat.*
- 117/99 FLAQUER, Lluís: *La familia en la sociedad del siglo XXI.*
- 118/00 MARAGALL, Pasqual: *Discurs al parlament de Catalunya.*
- 119/00 CAMPS, Victòria: *Democràcia paritària.*
- 120/00 SEYD, Patrick: *New Labour: A Distinctive Third Way?.*
- Número especial: *Estatuts del PSC: 1978-1996.*
- 121/00 VAN PARIJS, Philippe: *Basic Income: Guaranteed Minimum Income for the 21st Century?.*
- 122/00 ZAPATA-BARRERO, Ricard: *La relació entre els immigrants i les Administracions: Onze temes bàsics per a debatre polítiques d'integració.*
- 123/00 GRUNBERG, Gérard: *El socialisme francès i la Tercera Via.*
- 124/01 SAWYER, Tom: *Canvi cultural i organitzatiu: el cas del Nou Laborisme.*
Entrevista realitzada per Francesc Trilla.
- 125/01 ATKINSON, Sir Tony: *La lluita contra la pobresa: cap a un marc europeu de referència?.*

- 126/01 CASALS, Xavier, *Europa: Una Nova Extrema Dreta*.
- 127/01 MOREAU, Patrick: *La temptació populista de dreta a Europa vista a través del cas de l'FPÖ: estat de cada lloc i interpretació sistèmica*.
- 128/01 FONT, Joan: *Participación ciudadana: una panorámica de nuevos mecanismos participativos*.
- 129/01 OLIVER I ALONSO, Josep: *Alguns reptes rellevants de l'economia catalana en la propera dècada: nova economia i capital humà..*
- 130/01 JORDANA, Jacint: *Desigualtats digitals i societat de la informació: un debat pendent*.
- 131/01 AZOR HERNÁNDEZ, Marlene: *Pensar Cuba hoy*.